

MEŽSAIMNIECĪBAS DARBA VIDES PRASĪBAS

Ievads

Šajā dokumentā aprakstītas prasības un veicamie pasākumi, lai novērstu vai ierobežotu vides piesārņojumu, veicot meža darbus.

Šo prasību mērķi ir:

- Novērst vai samazināt piesārņojumu, kas var radīt kaitējumu cilvēka veselībai, īpašumam un videi;
- Noteikt galvenos piesardzības pasākumus, kas veicami, lai nodrošinātu piesārņojuma samazināšanu;
- Nodrošināt "SCA Latvijas meži" SIA (LM) darbiniekus un līgumpartnerus ar pamatzināšanām par rīcību vides piesārņojuma gadījumā un ārkārtas situācijās.

1. Prasības

1.1. Lai samazinātu vai novērstu vides piesārņojumu meža darbos ir noteiktas prasības:

- 1.1.1. tehnikai un motorinstrumentiem;
- 1.1.2. naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai,
- 1.1.3. naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai;
- 1.1.4. atkritumu apsaimniekošanai.
- 1.1.5. ārkārtas situācijām.

1.2. Vispārējās prasības par piesārņojuma samazināšanu vidē nosaka "Vides aizsardzības likums" un likums "Par piesārņojumu", un tās ir saistošas visiem meža darbu izpildītājiem.

2. Prasības tehnikai un motorinstrumentiem

2.1. Izpildot meža darbus, nav atļauts piesārņot augsni un ūdeņus. Meža darbos iesaistītajai tehnikai un motorinstrumentiem jābūt bez eļļas, degvielas un tehnisko šķidrumu noplūdēm. **Ja konstatē noplūdes, darbus nekavējoties pārtrauc** un veic remontu.

2.2. Meža mašīnām jāveic tehniskās apkopes ražotāja noteiktajā kārtībā.

2.3. Ja iespējams, motorzāģu ķēžu eļļa un hidraulikas sistēmās jāizmanto bioeļļa.

2.4. Visās izmantojamajās meža mašīnās jābūt sakaru sistēmai, pirmās palīdzības komplektam, pirmās palīdzības komplektā ir nepieciešamais minimālais pirmās palīdzības komplekts ar atbilstošu zīmi un absorbentam.

2.5. Meža tehnikai jābūt aprīkotai ar atbilstošiem ugunsdzēsības aparātiem, kuriem ir spēkā esošs pārbaudes marķējums, atrašanās vieta ir jāmarķē ar atbilstošu zīmi.

2.6. Izmantojamajiem darba līdzekļiem (piem., ķēdes zāģim, krūmu zāģim) jābūt pilnā komplektācijā un jāatbilst ražotāja prasībām.

3. Prasības naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai

- 3.1. Meža darbos izmantotās tehnikas apgādei ar degvielu jāatbilst "Eiropas valstu nolīguma par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu" (ADR) prasībām.
- 3.2. Drošības datu lapām (DDL) jābūt pieejamām visām izmantotajām bīstamajām ķīmikālijām vai produktiem.
- 3.3. Bīstamo kravu pārvadājumos iesaistīto personālu apmāca un veic apmācību dokumentēšanu atbilstoši ADR nolīguma I sējuma 1.3. un 1.3.3.punktā noteiktajam.
- 3.4. Visas degvielas tvertnes, kuras glabā meža darbu izpildes vietās, vai izmanto degvielas piegādei, marķē atbilstoši ADR nolīguma II sējumā noteiktajām prasībām.
- 3.5. Uz degvielas tvertnēm piestiprina bīstamības zīmes un norādes par pārvadājamo vielu. Bīstamības zīmju malu izmēri ir 10 cm. Dīzeļdegvielai bīstamības zīmes ir sarkani rombi ar melnu vai baltu liesmu un ciparu „3” apakšējā stūrī, un zīme ar zivs un koka simbolu, kas brīdina par videi bīstamu vielu. Pārvadājot dīzeļdegvielu, uz tvertnes norāda tās kodu – UN1202. Ja tvertne lielāka par 450 l, bīstamības zīmes un degvielas kodu piestiprina uz tvertnes divām pretējām pusēm.
- 3.6. Meža darbu izpildes vietā uz zemes atļauts glabāt tikai metāla vidējas kravnesības konteinerus (*IBC*), kas atbilst ADR nolīguma prasībām.
- 3.7. Degvielas piegādēm atļauts izmantot jebkura tipa degvielas tvertnes, kas atbilst ADR nolīgumam.
- 3.8. Uz visām degvielas tvertnēm jābūt ADR apzīmējuma kodiem. Degvielas tvertņu kodā ir simbols un lielie burti Y, Z vai X, kas norāda šādas iepakojšanas grupas:
- 3.7.1. Y – II un III iepakojšanas grupa (benzīns, dīzeļdegviela);
 - 3.7.2. Z – tikai III iepakojšanas grupa (dīzeļdegviela);
 - 3.7.3. X – I, II un III iepakojšanas grupa.
- 3.9. Ja degvielas piegādei uz meža darbu vietu izmanto specializētu autotransportu, tam jāatbilst ADR nolīguma prasībām.
- 3.10. Pārvadājot pa autoceļiem vairāk par 60 l degvielas, līdzī jābūt noformētiem kravas pavaddokumentiem, pavadzīmei atbilstoši ADR nolīgumam, un citiem dokumentiem atbilstoši spēkā esošiem normatīviem.
- 3.11. Uz atvieglotiem ADR noteikumiem, t.i., bez speciālas autovadītāja apliecības bīstamo kravu pārvadāšanai, dīzeļdegvielu var pārvadāt ne vairāk par 1000 litriem transporta vienībā.
- 3.12. Pārvadājot degviela tvertnes vai kannas, tās nostiprina atbilstoši MK noteikumiem nr.166 „Noteikumi par gabalkravu izvietošanu un nostiprināšanu autopārvadājumos”.

- 3.13. Ja pārvadājot kannas vai motorinstrumentus tie atrodas vienā telpā ar pasažieriem, tos nostiprina pret brīvu pārvietošanos, izmantojot nostiprināšanas saites, sietu, pārklāju vai citas nostiprināšanas ierīces.
- 3.14. Degvielas un eļļas kannām, kuras izmanto degvielas uzpildīšanai motorinstrumentos, jābūt aprīkotām ar degvielas un eļļas pārļiešanas aizsardzības snīpi.
- 3.15. Tehniskos šķidrumus un naftas produktus glabā atbilstošos un cieši noslēgtos iepakojumos.

4. Prasības naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai

- 4.1. Meža darbos izmantojamās tehnikas un motorinstrumentu uzpildes un ekspluatācijas laikā jānovērš vai līdz minimumam jāsamazina augsnes un ūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem vai tehniskajiem šķidrumiem.
- 4.2. Par būtisku augsnes piesārņojumu uzskata, ja naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde augsnē ir lielāka par 100 cm² uz augsnes virsmas.
- 4.3. Par būtisku ūdens piesārņojumu uzskata, ja uz ūdens virsmas var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.
- 4.4. Visās tehnikas vienībās, kuras iesaistītas meža darbu izpildē, jābūt vides aizsardzības (naftas produktu absorbentu) komplektam, kurā ir iekļauti:
 - 4.4.1. naftas produktus absorbējošie paklāji;
 - 4.4.2. naftas produktus absorbējoša bona;
 - 4.4.3. cimdu pāris;
 - 4.4.4. atkritumu maisi.
- 4.5. Vides piesārņojuma novēršanai vai mazināšanai, izmanto vides aizsardzības komplektā iekļautos naftas produktus absorbējošos materiālus.
- 4.6. Prasības naftas produktus absorbējošo paklāju lietošanai:
 - 4.6.1. Absorbējošos paklājus lieto visās vietās, kur novēro naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes:
 - 4.6.1.1. uzpildot degvielas tvertni, tehnikas degvielas vai eļļas bāku, ja ir noplūde;
 - 4.6.1.2. veicot tehnikas vai motorinstrumentu remontu, vietās kur noplūst naftas produkti vai tehniskie šķidrumi;
 - 4.6.1.3. zem tehnisko šķidrumu un naftas produktu iepakojuma taras, ja no tās novērojamas noplūdes.
- 4.7. Prasības naftas produktus absorbējošo bonu lietošanai:
 - 4.7.1. Ar tehniku šķērsojot ūdenstecei vai izpildot darbus tiešā ūdens tuvumā, regulāri jāpārbauda naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes no tehnikas mezgliem.
 - 4.7.2. Naftas produktus absorbējošo bonu lieto visos gadījumos, kad ūdenī var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.

- 4.7.3. Tekošā ūdenī naftas produktus absorbējošo bonu novieto pa straumei no piesārņojuma vietas un iespējami tuvu tai. Bona (-as) izvieto tā, lai aizturētu piesārņojuma tālāku izplatīšanos.

5. Prasības atkritumu apsaimniekošanai

- 5.1. Izpildot meža darbus nav atļauts piesārņot augsni un ūdeņus ar sadzīves vai bīstamajiem (naftas produktus saturoši atkritumi, hidraulikas caurules, eļļas filtri, tehnisko šķidrumu un smērvielu iepakojuma tara, baterijas u.c.) atkritumiem.
- 5.2. Sadzīves atkritumus, kas rodas meža darbu izpildes laikā, glabā atkritumu maisos, un pēc darbu izpildes nogādā tiem paredzētā vietā.
- 5.3. Bīstamos atkritumus glabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes nogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 5.4. Izlietotos naftas produktus absorbējos materiālus glabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes nodod atpakaļ pārdevējam, pamatojoties uz pirkuma līguma nosacījumiem, vai nodod bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 5.5. Nav atļauta nekāda veida atkritumu atstāšana, aprakšana vai dedzināšana mežā vai jebkurā citā meža darbu izpildes vietā!

6. Rīcība vides piesārņojuma mazināšanai

- 6.1. Ja pirms darbu izpildes konstatē augsnes, ūdens piesārņojumu vai atkritumus, par šo faktu nekavējoties ziņo LM atbildīgajam darbiniekam, kurš devis darba uzdevumu.
- 6.2. Ja izpildot darbus radies augsnes vai ūdens piesārņojums, nekavējoties organizē un veic neatliekamos¹ pasākumus, lai novērstu piesārņojuma izplatīšanos vai iekļūšanu pazemes ūdeņos.
- 6.3. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde un radušies bojājumi augsnei, veic piesārņotās augsnes sanācijas² pasākumus. Bojātās augsnes virskārtu nogrābj, ievieto atkritumu maisos un nogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 6.4. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde ūdenstecēs vai ūdenstilpēs, nekavējoties lieto absorbējošās bonas.
- 6.5. Par bīstamu³ vides piesārņojumu nekavējoties ziņo LM atbildīgajam darbiniekam, kurš devis darba uzdevumu.
- 6.6. LM darbinieku rīcība:
- 6.7. Ja videi radīts bīstams piesārņojums, LM atbildīgais darbinieks, kurš pārrauga darbus rīkojas sekojoši:
- 6.8. Nekavējoties organizē un veic neatliekamos pasākumus;
- 6.9. Nekavējoties rakstveidā informē Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvaldi par kaitējumu videi un sniedz pilnīgu situācijas raksturojumu;
- 6.10. Savas kompetences ietvaros organizē un veic sanācijas pasākumus.

- 6.11. Atbildīgais LM darbinieks un meža darbu izpildītājs, veicot paškontroli, Darbu izpildes pārbaudes aktā reģistrē meža darbu izpildē radušos vides piesārņojuma un prasību pārkāpumu gadījumus.

7. Kaitējuma videi atļūdzināšana

- 7.1. Ja meža darbu rezultātā radīts kaitējums videi, LM atbildīgais darbinieks izvērtē atbildību saskaņā ar normatīvajiem aktiem un darbu izpildītāja līguma nosacījumiem.
- 7.2. Meža darbu izpildītājs, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, sedz preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

8. Ārkārtas situācijām

- 8.1 Par ārkārtas situācijām uzskatāma:
- 8.1.1 Dažādu priekšmetu nesankcionēta aizdegšanās, ugunsgrēka izcelšanās,
 - 8.1.2 Bīstamo ķīmisko vielu, t.sk. naftas produktu, noplūde augsnē, virszemes ūdeņos vai kanalizācijas sistēmā;
 - 8.1.3 Gāzes noplūdes;
 - 8.1.4 Ķīmisku, radioaktīvu, bakterioloģisku vielu atrašana;
 - 8.1.5 Sprādzienbīstamu priekšmetu atrašana vai saņemta informācija par terora draudiem;
 - 8.1.6 Plūdi, u.c.
- 8.2 Jebkuram darbiniekam, kurš ievērojis notikušo ārkārtas situāciju, nekavējoši jāziņo tiešajam vadītājam un ja iespējams, jāinformē pārējie darbinieki.
- 8.3 Darbiniekam, izvērtējot notikušās ārkārtas situācijas iespējamās briesmas un sekas, nepieciešamības gadījumā jāziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (tāl. **112**), uzsāk radušās situācijas likvidēšanu, apdraudēto cilvēku evakuāciju un nepieciešamās pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanu.
- 8.4 Ja notikusi ārkārtas situācija klienta objektā, attiecīgais darbu vadītājs vai projektu vadītājs par to informē klienta atbildīgos pārstāvjus.
- 8.5 Ja noticis būtisks vides piesārņojums (piem., naftas produktu noplūde virszemes ūdens baseinos vai kanalizācijas sistēmā), pieņem steidzamus pasākumus piesārņojuma likvidēšanai un par to informē tiešo vadītāju, kurš par to informē Reģionāli vides pārvaldi.